

„ANALIZA PROVEDBE EUROPSKOG STUPA SOCIJALNIH PRAVA U SPLITSKO- DALMATINSKOJ ŽUPANIJI“

SPLIT, 2023.

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “Ml” Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. Europski stup socijalnih prava	4
3. Cjelina I. ESSP-a: Jednake mogućnosti i pristup tržištu rada u SDŽ.....	8
4. Cjelina II. ESSP-a: Pravedni radni uvjeti u SDŽ	10
5. Cjelina III. ESSP-a: Socijalna zaštita i uključenost u SDŽ	21
6. Zaključak	24
Izvori.....	25
Pojmovnik	29

1. UVOD

Cilj izvještaja prikazati je analizu provedbe Europskog stupa socijalnih prava u Splitsko-dalmatinskoj županiji. U ovom izvještaju proći će se kroz osnovne zaključke regionalne edukacije „Izazovi provedbe Europskog stupa socijalnih prava u Hrvatskoj“ koja se održala u lipnju 2023. godine u Splitu.

Udruga „MI“ – Split partner je u projektu „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnih prava u Hrvatskoj“, čiji je nositelj CERANEO – Centar za razvoj neprofitnih organizacija u sklopu kojeg se i održala ova edukacija. Kroz ovaj izvještaj definirati će se što je to Europski stup socijalnih prava i predstaviti će se Profil hrvatske socijalne države. U trećem poglavlju reći će se nešto više o o jednakim mogućnostima i pristupu tržišta rada u Splitsko-dalmatinskoj županiji, zatim o pravednim uvjetima rada u SDŽ gdje je rečeno nešto više o stopi zaposlenosti i nezaposlenosti u županiji. Iduće poglavlje odnosi se na socijalnu zaštitu i uključenost SDŽ. Spomenuti su zaključci panel rasprave koja se održala u lipnju.

Ovaj projekt u sklopu kojeg se i provodi izvještaj, također se osim s Udrugom „MI“ – Split, provodi u partnerstvu s Mrežom udruga Zagor, Agencijom lokalne demokracije Sisak, Hrvatskom mrežom za beskućnike te Norwegian Social Research (NOVA).

Projekt podržava Fond za aktivno građanstvo financijskom podrškom Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

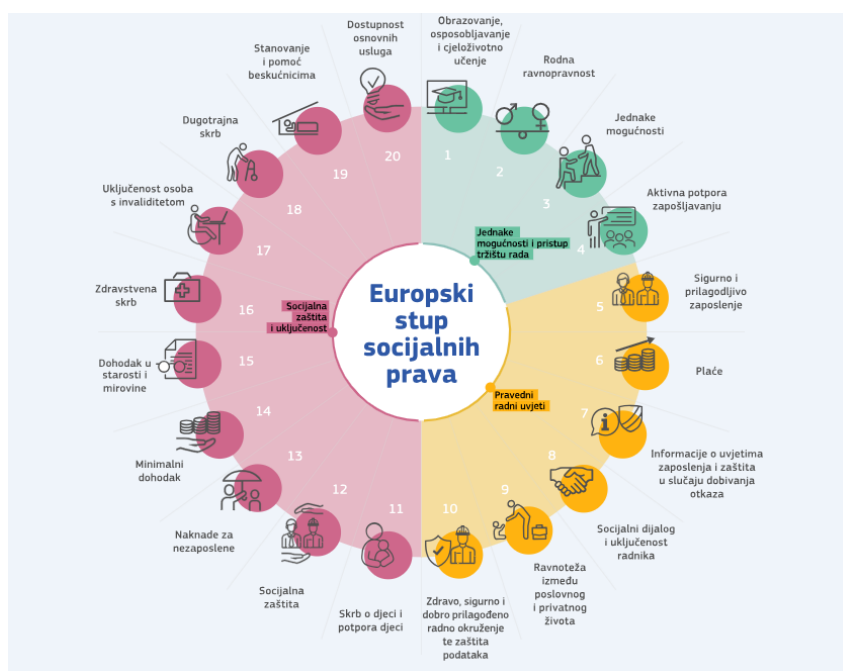
Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge „MI“ Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

2. Europski stup socijalnih prava

„Vodstvo Europske unije postavilo je ciljeve pred države članice – socijalna Europa koja je pravedna, uključiva i puna mogućnosti u 21. stoljeću. Okosnica socijalne Europe jest Europski stup socijalnih prava.“ (CERANEO, Profil hrvatske socijalne države, 2023).

No, potrebno je objasniti što je zapravo Europski stup socijalnih prava. To je skup od 20 načela koji su podjeljeni u tri poglavlja: jednake mogućnosti i pristup tržištu rada, pravedni uvjeti rada te socijalna zaštita i uključenost. Cilj je da ovaj dokument služi kao vodič koji će pomoći učinkovitijem zapošljavanju i socijalnim ishodima kada se spominju trenutni i budući izazovi koji su izravno usmjereni na ispunjavanje osnovnih ljudskih potreba te osiguravanje boljeg ostvarivanja i provođenja načela Europskog stupa socijalnih prava.

Slika 1: Prikaz ESSP

Kada se govori o Hrvatskoj socijalnoj državi i tome gdje je možemo smjestiti, zaključak je da se ne može smjestiti u niti jedan od tipova socijalne države. Hrvatska najbolje odgovara definiciji koja se odnosi na hibridne socijalne režime koji sadržavaju obilježja kontinentalnog modela socijalnog

osiguranja, komunističkog nasljeđa i kasnijih procesa privatizacije, individualizacije i klijetelizma (Dobrotić, 2016 prema CERANEO 2023).

Sadašnje stanje socijalne države karakterizira niska socijalna potrošnja i pokušaji uvođenja mirovinskih i zdravstvenih reformi, gdje se to često radi bez konzultacija stručnjaka. U Hrvatskoj svi socijalni programi su usmjereni na rješavanje starih socijalnih rizika. Sfera socijalne politike je postala podijeljena partikularnim interesima gdje su određene društvene skupine u mogućnosti mobilizirati i utjecati na javnu agendu i preraspodjelu društvenih resursa (branitelji, umirovljenici), dok su drugi problemi koji se tiču nezaposlenih i građana u siromaštvu ostali u većem dijelu zanemareni (CERANEO, 2023.).

„Socijalna država, uglavnom se više oslanja na pasivne nagrade i novčane transfere nego na socijalna ulaganja u usluge, obrazovanje i programe koji bi mogli i koji mogu potaknuti socijalnu integraciju ranjivih skupina“. (Babić, Baturina, Bežovan prema CERANEO 2023). Ovim dolazi do novih socijalnih rizika koji se odnose na to da su građani previše prezaduženi i dolazi do blokiranja njihovih računa, nemogućnosti isplate stambenih kredita, prijetnji ovrhama i deložacijama, nezaposlenosti mladih osoba i neodgovarajućih zarada te uvjeta rada. Sve više je očito da dolazi do pritisaka gdje se želi smanjiti potrošnja države za socijalne rizike i gdje se paralelno želi poboljšati kvaliteta socijalnih usluga.

Ako gledamo područje EU i socijalne usluge, vidljiva je ekspanzija u obliku porasta korisnika, sadržaja, javnih izdataka, profesionalizacije socijalnih usluga i činjenice da socijalne usluge predstavljaju novo rastuće tržište rada (CERANEO, 2023).

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “Ml” Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

U Hrvatskoj, najveći problem predstavlja nerazvijenost i nejednaka dostupnost socijalnih usluga. Kada kažmo nejednaka dostupnost socijalnih usluga, najčešće se misli na to da je slabije dostupna u ruralnim sredinama, općinama i gradovima – najčešće u sredinama s manje stanovnika. Tek nekoliko usluga se može smatrati dostupnima na nacionalnoj razini, a za određene ranjive skupine nema ni jedne usluge koja odgovara kriterijima dostupnosti.

„Dok EU zagovara decentralizaciju sustava socijalne skrbi i usluga, u Hrvatskoj je vidljiv trend centralizacije. Novim Zakonom o socijalnoj skrbi, cijeli se sustav centralizira i stavlja pod upravu Hrvatskog Zavoda za socijalni rad. Što se tiče financiranja, javlja se problem dualizma između državno i projektno financiranih usluga te pre opsežno propisivanje i nadgledanje projektnog financiranja koje u konačnici onemogućuje socijalne inovacije.“ (CERANEO, Profil hrvatske socijalne države, 2023). Očito je da Hrvatska izdvaja sve manje za sve funkcije u odnosu na prosjek EU. Također, važno za naglasiti je kako Hrvatska jako malo izdvaja za stanovanje i stambenu politiku, toliko da je ta razlika nije statistički značajna.

„Nedostakke perspektiva ulaganja u socijalne programe kao vid socijalnih usluga (Babić 2020 prema CERANEO 2023).

Iz svega se da zaključiti kako je socijalna država zapravo suočena s mnogim zadanostima koje predstavljaju velike prepreke i ograničenja glede izdašnosti socijalnih programa (Bežovan 2019 prema CERANEO 2023). Koje su to zadanosti koje predstavljaju prepreke? Među prvima se navode negativni utjecaji globalizacije koji su povezani s deindustrijalizacijom i makroekonomskim neravnotežama, zatim visoki javni dug, promjene na tržištu rada, siva ekonomija koja je jako raširena, velika nejednakost, siromaštvo, niska stopa zaposlenosti i visoka nezaposlenost mladih. Ovakva situacija dovodi do toga da se donedavni pripadnici srednjih slojeva nalaze pred izazovima ranjivosti, a u velikom je rastu i rizik socijalne

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “Ml” Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

isključenosti i siromaštva. Upravo po pitanju svega navedenog, dolazi do dva različita, suprotna zaključka. „Zadanost je i familizacija socijalne politike u području neformalnog pružanja socijalnih usluga za djecu i starije. Zadanost je i paralelizam socijalnih programa na lokalnim razinama koji provode bogatije općine i gradovi, često kupujući glasove, a s druge strane su programi koje provodi država preko institucija socijalne skrbi. Na kraju, izrazito visoka razina nepovjerenja i posebno nepovjerenje u državne institucije te nedostatak socijalnog kapitala prepreka su provođenju učinkovitih socijalnih reformi (CERANEO, Profil hrvatske socijalne države, 2023).

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “M” Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

3. Cjelina I. ESSP: jednake mogućnosti i pristup tržištu rada u SDŽ

Načela jednakosti i nediskriminacije dio su temelja vladavine prava, kao što to piše i u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima gdje se navodi kako se sva ljudska bića rađaju slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravu. Pod jednakosti podrazumijeva se da svi pojedinci uživaju jednaka prava i jednaku razinu poštovanja. Zapravo, ovime se želi istaknuti kako svi ljudi imaju pravo da ih se tretira na jednaki način.

Potrebno je pojasniti na što se točno odnosi pojam jednakih mogućnosti i pristup tržištu rada. Dakle, Europska unija, sukladno članku 2. i 3. Ugovora o EU temelji se na vrijednostima koje uključuju nediskriminaciju, jednakost i poštovanje ljudskog dostojanstva i ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjine“ (CERANEO, Profil hrvatske socijalne države, 2023). Jednake mogućnosti i pristup tržištu rada, ako gledamo kroz prizmu Europskog stupa socijalnih prava, sastoji se od četiri načela:

- a) Obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje
- b) Rodna ravnopravnost
- c) Jednake mogućnosti
- d) Aktivna potpora u zapošljavanju

Zanimljivo za naglasiti je kako po istraživanju koje je proveo Eurobarometar u 2020. godini, pokazuju da ukupno 45% građana EU i 49% građana Hrvatske smatra da je ovo načelo jedan od glavnih elemenata koji su bitni za razvoj ekonomskog i socijalnoj prosperiteta Europske unije. „Za područja jednakih mogućnosti i pristupa tržištu rada izdvaja se relativno kratka i niska konzistentnost aktivne politike zapošljavanja gdje često mjere prema ciljnim nezaposlenim skupinama, poput osoba u statusu NEET, nisu prilagođene i svrhovite. Kada govorimo o rodnoj ravnopravnosti, postoji potreba dosljednije primjene postojećih zakona te aktivacija i senzibilizacija postojećih sustava poput obrazovanja i osposobljavanja, skrbi i

zdravstva za ulaganje većih napora k većoj uključenosti žena na tržište rada. Na području pravednih radnih uvjeta najveći izazov predstavlja veliki udio osoba zaposlenih na ugovore na određeno u kratkom trajanju (kraće od godine dana), osobito mladih osoba te niska razina radne aktivnosti, osobito žena. Prema istraživanju Eurobarometra, građani smatraju da je potreban dodatan zalog Vlade u osiguranju pravednih plaća” (CERANEO, Profil hrvatske socijalne države, 2023, str 5).

Ovdje se, zapravo, stavlja naglasak na jednakom pristupu zaposlenja i obrazovanja što je bila i jedna od tema na konferenciji u Splitu koja se održala u lipnju. Sada ćemo se usmjeriti na zaključke s iste panel rasprave. U SDŽ jako je važno naglasiti kako nemaju svi jednake mogućnosti zaposlenja i obrazovanja. Glavni primjer toga može biti razlika između urbanih i ruralnih dijelova županije. Dakle, Split i okolni veći gradovi imaju puno više mogućnosti gdje se mladi mogu zaposliti nego što imaju manji, okolni dijelovi županije. U većim gradovima su sve srednje škole, fakulteti, ustanove za cjeloživotno obrazovanje, te ustanove gdje se može dodano usavršavati i završiti određene prekvalifikacije. Upravo tu nailazimo na nejednake mogućnosti. Kao primjer, može se navesti student ili učenik koji živi u ruralnom dijelu grada i koji možda nema financijske mogućnosti da sebi unajmi stan kako bi mogao završiti srednju školu koja ga zanima ili upisati željeni fakultet te je stoga primoran upisati srednju školu koja se nalazi u njegovom okruženju. Također, bitno je naglasiti slabu povezanost manjih općina i gradova s većim gradovima. Postavlja se pitanje imaju li, u ovom slučaju, svi mladi jednake mogućnosti za obrazovanjem. Odgovor bi bio da nemaju.

Kada govorimo o tržištu rada i radno sposobnoj populaciji, važno je naglasiti kako ovu populaciju čine svi radno sposobni građani koji su stariji od 15 godina i mlađi od 65 godina. Neovisno o njihovom statusu na tržištu rada (zaposlen, nezaposlen ili neaktivan). Ova podjela se dalje dijeli na ekonomski aktivnu populaciju ili radnu snagu (zaposleni, nezaposleni, te ekonomski neaktivnu populaciju).

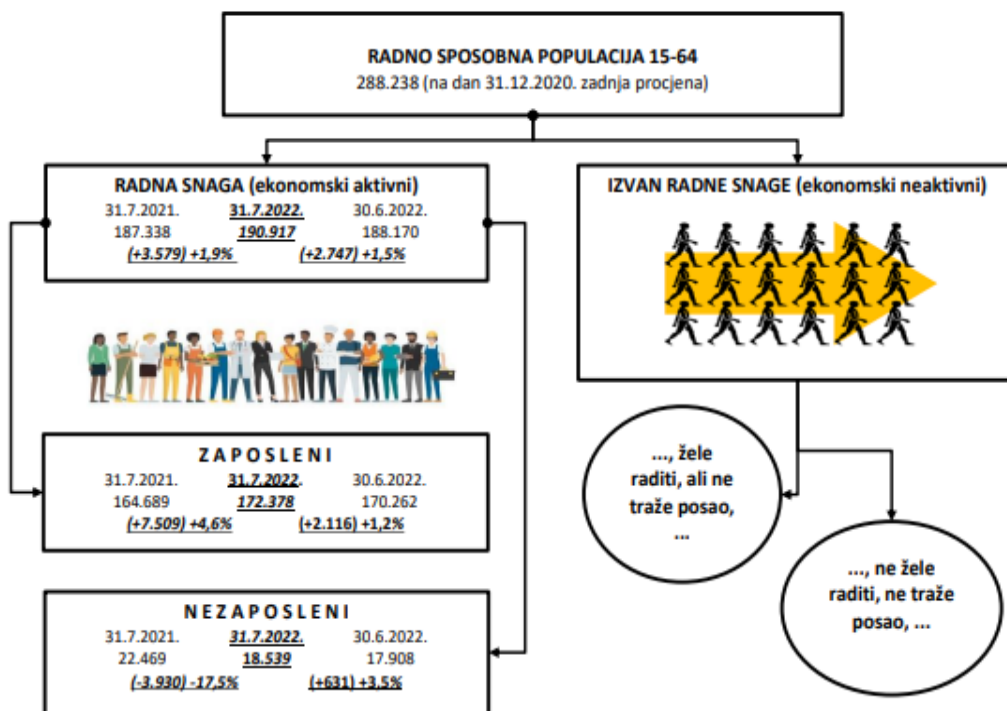
Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “Ml” Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

4. Cjelina 2 ESSP-a: Pravedni radni uvjeti u SDŽ

Hrvatski zavod za zapošljavanje, objavio je detaljan prikaz strukture radno sposobne populacije na području SDŽ (str 4.)¹

Struktura radno sposobne populacije Splitsko-dalmatinske županije

Izvor podataka: HZMO, HZZ, izrada autora

U ovom poglavlju, više ćemo se usmjeriti na stopu zaposlenosti i nezaposlenosti i na detaljne tablične prikaze istog.

¹https://www.hzz.hr/app/uploads/2023/01/ST_stat_info_07_2022.pdf

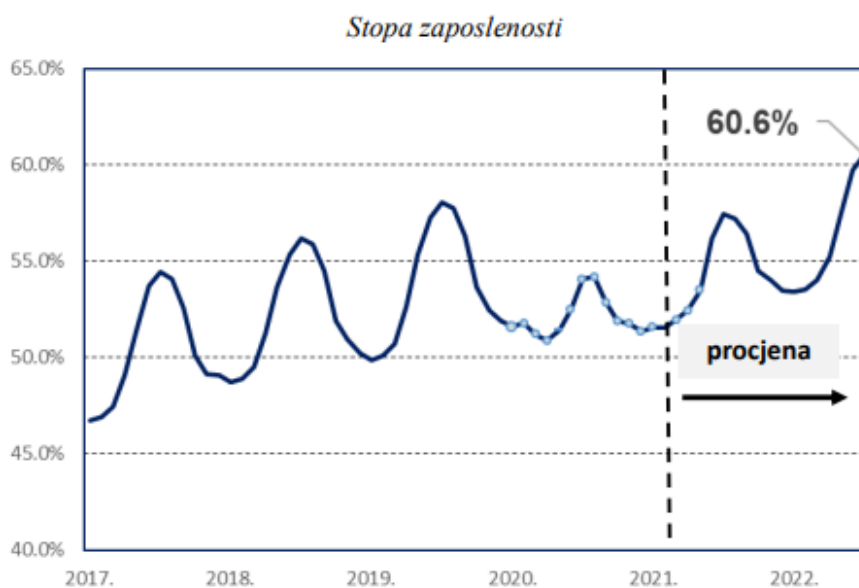
Stopa zaposlenosti, predstavlja najvažniji indikator razvijenosti tržišta rada, a predstavlja postotak zaposlenih od broja radno sposobne populacije, u dobi od 15 do 65 godina starosti. Radno sposobnu populaciju čine sve osobe u dobi od 15 do 65, bez obzira na ekonomski status osobe.

U Splitsko-dalmatinskoj županiji prosječna stopa zaposlenosti u 2021. godini iznosi 51,4%.

	2017.	2018.	2019.	2020.
HR	54,7	56,7	58,7	59,0
SDŽ	49,1	50,3	51,9	51,4

Izvor: Godišnjak HZZ-a za Splitsko-dalmatinsku županiju 2021.; 2019.

U sljedećoj tablici možemo vidjeti uzlazni trend povećanja mjesečne stope zaposlenosti, tijekom 2020. godine trend se zaustavio, da bi u srpnju 2022. godine, procijenjena stopa zaposlenosti za Splitsko-dalmatinsku županiju iznosila 60,6%.

Izvor podataka: HZMO, HZZ, izračun autora

“Od 2014. do 2019. godine evidentan je trend povećanja apsolutnog prosječnog broja radnih mjesta u županiji i Hrvatskoj, sa pozitivnim godišnjim stopama. No, u 2020. godini evidentiran veći pad prosječnog broja radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji, 6.042 manje, tj. 150.824, sa prosječnim godišnjim smanjenjem od 3,9%, što je značajno više nego na razini Hrvatske. Razloge ovog pada traženog prije svega u uzrocima pandemije i smanjenog turističkog priliva gostiju. Zbog toga se udio broja radnih mjesta Splitsko-dalmatinske županije, u ukupnom broju radnih mjesta u Hrvatskoj se smanjio” (HZZZ područna ispostava Split, 2022). Broj radnih mjesta u Splitsko-dalmatinskoj županiji pod velikim je utjecajem zapošljavanja u sektoru turizma, kada se broj radnih mjesta značajno povećava, prije svega u priobalju i na otocima u radno vrlo intenzivnim djelatnostima kao što je djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Tijekom 2020. godine primjećujemo manji „turistički val zapošljavanja“ uzrokovan zatvaranjem „turističkih“ poslovnih aktivnosti.

Da bi se mogli osvrnuti na pristup tržištu rada važno je krenuti od općenitih podataka o tome koliko ima stanovnika u SDŽ i koliko je udio mladog i starog stanovništva (podaci su preuzeti s Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, područna ispostava Split)².

Prije svega, važno je iznijeti podatke koji prikazuju prosječnu stopu nezaposlenosti u Europskoj uniji i u Hrvatskoj. Vidimo kako je razlika u stopi nezaposlenosti bila mnogo veća u 2017. i kako se ta razlika smanjila i postala gotovo jednaka u 2021. godini. Iz tablice se može vidjeti kako je u 2021. godini stopa nezaposlenosti u EU iznosila 7,0%, a u RH je iznosila ukupno 7,4%.

²https://www.hzz.hr/app/uploads/2022/09/ST_stat_god_2021.pdf

Prosječne stope nezaposlenosti (%)

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
EU	8,3	7,4	6,8	7,2	7,0
HR	11,3	9,0	9,0	9,5	7,4

Izvor: *Godišnjak HZZ-a za Splitsko- dalmatinsku županiju 2021.; 2019.*

Stopa nezaposlenosti predstavlja broj nezaposlenih osoba kao postotak od broja radne snage. Radnu snagu čine zaposleni, u ovom kontekstu prijavljeni kao osiguranici Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i nezaposleni, prijavljeni u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Stopa nezaposlenosti u SDŽ u 2022. godini iznosila je 9,7% (za RH 6,2%), što je manje za 2,3% nego u srpnju prošle godine, te za 0,2% veća nego u prethodnom mjesecu.

Prema Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i podacima iz srpnja 2022. Godine, u Splitsko-dalmatinskoj županiji, broj radno sposobne populacije (15-65 godina) smanjivao se posljednjih godina. Prema posljednjoj procjeni DZS-a, krajem prosinca 2020. godine njihov broj je iznosio 288.238, 2019. godine 290.951 osoba, 2018. godine 291.795, a 2017. godine broj radno sposobne populacije bio je 294.190 osoba. Stopa sudjelovanja radne snage u radno sposobnoj populaciji kreće se oko 66,0%.

Tablica 1.2.1 prikazuje nam promjena u broju stanovnika prema tri glavne dobne skupine, mladi do 15 godina starosti, radno sposobna populacija od 15-64 godina starosti te stariji od 65 godina. Ovdje se sa sigurnošću mogu uočiti ozbiljnije posljedice na tržište rada koje uzrokuje smanjenje udjela u ukupnom broju stanovnika kod mlađe populacije (do 15 godina) i radno sposobne populacije (15-64).

Tablica 1.2.1...: Struktura stanovništva SDŽ prema dobnim skupinama

dobna skupina	2014.*		2019.		2020.	
	broj stanovnika	udio	broj stanovnika	udio	broj stanovnika	udio
<15	70,490	15.5%	66,264	14.8%	65,448	14.7%
15-64	301,054	66.3%	290,951	64.9%	288,238	64.6%
65>	82,685	18.2%	90,938	20.3%	92,680	20.8%

Podatci nam ukazuju promjenu broja stanovnika SDŽ prema dobnim skupinama uspoređujući stanja 31.12.2020. godine sa 31.12.2014. godine. Također ako gledamo promjene broja stanovnika prema dobnim skupinama, HZZZ iznio je podatke gdje se u periodu od 2014. godine do kraja 2020. godine broj najmlađe populacije manji je za 5.042 osoba, dok je broj radno-sposobne populacije manji za 12.816 osoba. U isto vrijeme broj starije populacije porastao je za 9.995 osobe. Smanjenje broja radno sposobne populacije ima naglašene negativne posljedice za uravnoteženo funkcioniranje tržišta rada.

Kada govorimo o strukturi zaposlenih prema razini obrazovanja, vidimo najveći postotak za skupinu zaposlenih, u 2021. godini, prema razini obrazovanja čine osobe sa završenom srednjom stručnom spremom, njih ukupno 97.776, ili 62,7% svih zaposlenih.

Drugu skupinu zaposlenih prema razini obrazovanja čine visokoobrazovani zaposlenici (31.035 ili 19,9%), dok treću brojnu skupinu zaposlenih čine osobe sa završenom osnovnom ili nezavršenom osnovnom školom, njih 12.072 ili 7,7%.

“Kada pogledamo promjene u obrazovnoj strukturi zaposlenih uspoređujući 2021. godinu sa prethodnim godinama, možemo zaključiti kako se broj osoba sa minimalno višim obrazovanjem značajnije povećavao. Tako da je 2021. godine takvih prosječno bilo zaposleno 46.007 sa udjelom od 29,5%, te porastom u odnosu na prošlu godinu za 3,2%. I broj osoba sa srednjom stručnom spremom također je porastao no u strukturi se udio nije značajnije

promijenio. Broj zaposlenih osoba sa završenom i nezavršenom osnovnom školom značajnije je smanjen, za 4.830 radnih mjesta što se odrazilo i na udio koji se smanjio sa 12,2% na 7,7%”.³ “No, gledano prema relativnom udjelu u ukupnom broju zaposlenih, udio mladih dobnih skupina (15-19 i 20-24), ali jednako tako i udio starijih dobnih skupina (60-64, 65 i više) lagano se povećavao od 2014. godine do 2019. godine, no 2021. dolazi do stagnacije. Tako se udio dobne skupine od 15 do 19 godina povećao sa 0,8% u 2014. godini na 1,2% udjela u 2019. godini, udio dobne skupine od 20 do 24 godina starosti sa 5,5% na 6,8%, udio dobne skupni od 60 do 64 godina sa 4,3% na 5,5% te udio starijih od 65 sa 0,5% na 0,9%, također u vremenu od 2014. godine do kraja 2019. godine. No, tijekom 2021. godine dolazi do stagnacije mlađih kategorija, dok starije kategorije povećavaju svoju udio” (HZZZ,2021).

³preuzeto s: https://www.hzz.hr/app/uploads/2022/09/ST_stat_god_2021.pdf str 27.

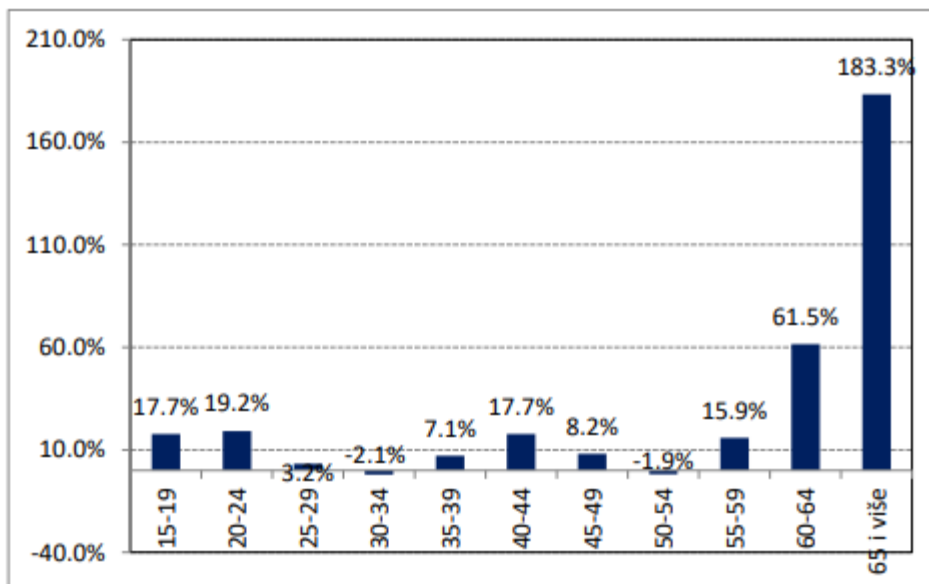

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “Ml” Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

Na kraju, važno za izdvojiti su i podatci koji nam daju uvid u prosječnu stopu zaposlenih prema dobnim skupinama.

Slika 2.5.1.: Prosječna promjena zaposlenih prema dobnim skupinama, 2021./2014.

Iz tablice je vidljivo kako dozna skupina 65 i više bilježi veće povećanje u 2021. godini.

Kada gledamo prosječnu nezaposlenost prema visini obrazovanja u SDŽ, vidimo kako je najveći postotak (29%) onih sa završenom srednjom školom (4 godine i više), a da je najmanji postotak onih koji su bez škole i nezavršene osnovne škole. Očekivano je da je najmanji postotak populacije bez škole i da u tu skupinu spade starija populacija iz razloga što je u RH obavezno završiti osnovnu i srednju školu.

Tablica 3.4.1.: Struktura nezaposlenih prema razini obrazovanja (prosječno)

	(0) Bez škole i nezavršena osnovna škola	(1) Završena osnovna škola	(2.1) S.Š. do 3 godine te za KV i VKV radnike	(2.2) S.Š. u trajanju od 4 i više godina	(2.3) Gimnazija	(3) Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	(4) Fakultet, akademija, magisterij, doktorat
2014.	471	6.575	16.039	12.536	1.724	3.044	3.832
	1,1%	14,9%	36,3%	28,3%	3,9%	6,9%	8,7%
2020.	180	3508	8858	7369	1018	2173	2587
	0,7%	13,7%	34,5%	28,7%	4,0%	8,5%	10,1%
2021.	131	3517	8612	7299	987	2100	2489
	0,5%	14,0%	34,3%	29,0%	3,9%	8,4%	9,9%

Izvor: HZZ, obrada autora

Uz ovo, jako je važno spomenuti i podatke koji ukazuju na dugotrajnu stopu nezaposlenosti u SDŽ u 2021. godini gdje podaci ukazuju sljedeće:

	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Preko 6 mj.	62,6	57,5	54,8	55,6	56,5
Preko 1 god.	50,2	45,4	40,5	35,9	48,9
Preko 3 god.	31,7	29,2	25,2	17,9	18,6

Izvor: Godišnjak HZZ-a za Splitsko-dalmatinsku županiju 2021.;

Dakle, iz ove tablice vidimo kako je u 2021. godini najmanji postotak onih koju su nezaposleni preko tri godine (31,%) iza koji slijede nezaposleni preko 6 mjeseci (56,5%), te oni koji su nezaposleni preko 1 godinu, njih ukupno 48,9%.

Kada se govori o pravednim radnim uvjetima, prosjek plaća u SDŽ na razini je prosjeka Hrvatske plaće. Također, stopa nezaposlenosti u SDŽ je veća od prosjeka RH.

Dakle, slika nezaposlenosti po službenim podacima nije realna slika nezaposlenosti u SDŽ, odnosno prema iskazima sudionika radionice, percipirano je da ima više nezaposlenih osoba nego što ih je evidentirano. Postavlja se pitanje koji su mogući razlozi toga. Odgovor se može pronaći u tome da svijest radno sposobnog stanovništva se u velikoj većini oslanja na turističku djelatnost kao primarno zaposlenje i tu dolazi do veće prisutnosti sezonskog rada, kao i drugih oblika nesigurnog zaposlenja. Važno je napomenuti i izdašna financijska izdavanja iz socijalnog sustava koji sve više trpi preopterećenost radno sposobnog stanovništva županije u dijelu godine kada turizam otpada. Također, radno sposobne osobe lako ostvaruju prava u sustavu socijalne skrbi, češće mladi koji nemaju u svom vlasništvu nekretninu nego u vlasništvu njihovih roditelja, bake i djedova te se pri ulasku u sustav gleda samo njihova imovinska kartica iz koje je evidentno da osoba može postati korisnikom socijalnih prava. Pritom, naglašeno je da bi trebale biti veće ili šire kontrole uslijed ulaska u sustav, jer često te osobe najmom nekretnina u turističke svrhe ostvaruju prihod za pristojan život. Stoga, sudionici radionice smatraju da takve osobe ne bi trebale biti korisnikom sustava socijalne skrbi posebice jer su radno sposobne.

Kada se govori o svijesti i razmišljanju građana teško je reći da oni teže sigurnom zaposlenju (5. načelo ESSP-a) koje se temeljem pokazatelja ESSP-a ogleda u prelasku s ugovora o radu na određeno na ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Povezan radni sustav s mirovinskim sustavom (cjelina III) gdje je bitna stavka radni staž i davanje radno aktivnog stanovništva u

mirovine trenutnih umirovljenika upitna je održivost mirovinskog sustava koji se temelji na prekariskim radom.

Nedostatak radnika u socijalnom i zdravstvenom sustavu

Također, važno je istaknuti veliki problem nedostatka radnika u socijalnom i zdravstvenom sustavu. Dolazi do velike potražnje za medicinskim sestrama, liječnicima, fizioterapeutima, socijalnim radnicima, logopedima, psiholozima i drugim humanističkim i zdravstvenim djelatnicima. Dolazi do potrebe većeg ulaganja u strukovno obrazovanje s naglaskom na obavljanje kvalitetne i učinkovite prakse tijekom školovanja. Na tragu toga, predlaže se povećanje kvote upisa u SŠ za medicinsko osoblje, kao i generalna potreba usklađivanja obrazovnog sustava s potražnjom na tržištu rada.

Važno za napomenuti je kako se vidi da dolazi do preopterećenosti radnika u socijalnom i zdravstvenom sustavu u pogledu omjera stručnjaka i korisnika/pacijenta.

Ovaj problem može se povezati s velikim odljevom radnika u socijalnom i zdravstvenom sustavu zbog pogodnosti koje nude druge države (stanovanje, brže dobivanje specijalizacije, karijerno napredovanje, veće plaće, pogodnosti za mlade obitelji s djecom, itd.).

U Hrvatskoj nedostaju ciljani programi i mjere zadržavanja radnika koji su se ovdje obrazovali i u koje je država uložila financijska sredstva. Prije svega, sudionici su istaknuti mjere koje bi trebale biti pristupačne i primamljive radnicima kako bi ih se zadržalo. Pritom, te mjere trebaju služiti svrsi bržeg osamostaljivanja mladih osoba, privređivanja za život te izgradnji života i karijere u mjestu gdje žive. Takvi ciljani programi i mjere imale bi izvjestan utjecaj na

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “Ml” Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

demografsku sliku županije u pogledu zadržavanja stanovništva u Hrvatskoj, ali i na prevenciji rizika od siromaštva i socijalne isključenosti građana čime ona poprima oblik socijalne države.

Istaknuta je potreba jačanja bottom-up pristupa odnosno utjecaj na više instance kroz građansku aktivaciju, udruživanje i suradnju. Premda u SDŽ postoji povezanost lokalne zajednicu (građana, volontera, OCD-ova, pružatelja usluga,...) s gradom i županijom kroz spomenutu praksu unutarsektorske suradnje zagovaranja za bolje i učinkovitije funkcioniranje sustava.

U prošlosti su poslani određeni apeli službenim dopisivanjem prema nadležnim ministarstvima i Vladi RH koji tematiziraju teškoće u provedbi zakonodavnih akata, preporuke za poboljšanje, stanje u sustavu i sl. Nailazili su na određene prepreke kao što je promjena vladajuće političke strukture gdje očigledno ne postoji prijenos pristiglih pisama/zadataka i nastavak njihovog rješavanja bez obzira što se promijenila politička struja unutar tog resora. Također, rješavanje takvih pristiglih zadataka ovisi i o samoj političkoj volji što je istaknuto od strane sudionika radionice. Može se zaključiti kako je upitna volja nadležnih ministarstava i Vlade RH za brigu o čovjeku odnosno temeljem radionice uočena je ključna potreba kako čovjek treba biti u fokusu djelovanja državnog aparata.

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “Ml” Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

6. Cjelina III. Socijalna zaštita i uključenost u SDŽ

Kao što smo već spomenuli, u lipnju je održana konferencija u Splitu na kojoj se razgovaralo i o socijalnoj zaštiti i uključenosti u SDŽ. Kao glavne problem istaknuli smo: novčane naknade i socijalne usluge. Tablica prikazuje broj korisnika po socijalnom pravu i usluzi u SDŽ.

PRAVO U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI	GODINA				
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
ZAJAMČENA MINIMALNA NAKNADA	3 530	3 185	2 945	2 837	2709
Ukupan broj naknada					
Ukupno obuhvaćenih osoba	6598	5 946	5 324	4 937	3905
NAKNADA ZA OSOBNE POTREBE KORISNIKA SMJEŠTAJA	356	568	519	457	339
JEDNOKRATNA NAKNADA	5997	5 249	4 838	4 532	4941
NAKNADE VEZANE UZ OBRAZOVANJE	16	12	15	12	13
OSOBNA INVALIDNINA	3545	4 141	4 828	5 497	5979
DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	8354	8 539	9 300	10 638	11652
STATUS RODITELJA NJGOVATELJA ILI NJGOVATELJ	419	476	554	572	642
NAKNADA DO ZAPOSLENJA	88	69	55	51	41
SOCIJALNE USLUGE (ukupno)	172	187	193	173	150
PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA	270	295	300	368	349
RANA INTERVENCIJA	154	187	223	248	255
POMOĆ PRI UKLJČENJU U PROGRAME ODGOJA I OBRAZOVANJA	27	26	23	19	16
BORAVAK	361	-	368	295	320
ORGANIZIRANO STANOVANJE	43	-	50	38	53
LOKALNA I REGIONALNA POMOĆ					
NAKNADA ZA TROŠKOVE STANOVANJA	1356	1 273	-	-	1225
NAKNADA ZA TROŠKOVE OGRJEVA	3155	5 166	2 526	2 464	-

Novčane naknade

Kao glavni problem, sudionici su naveli problem novčanih naknada. Primjetili su kako postoji pad korisnika zajamčene minimalne naknade zbog novih zakonskih regulativa kojom se država za nekretnine korisnika zajamčenih minimalnih naknada. Također, primjećeno je da sve više raste broj korisnika drugih naknada u koje spadaju osobne invalidnine, dječji doplatak, naknada za obrazovanje i sl. Tu se dolazi do zaključka kako je dobra pokrivenost naknada za potrebe. Isto tako, vidljiv je trend korištenja naknada od strane radno sposobnih ljudi u koje spadaju transgeneracijski prijenosi korisnika sustava gdje korisnici s obzirom na visinu naknade, često svjesno uključuju naknadu umjesto da se zapošljavaju. Tu dolazi do drugog problema, a to je manjak radne snage osobito u području pružanja usluga starijima – gerontodomaćicama.

Socijalne usluge

Vrlo važno pitanje i vrlo bitna tema je nedostupnost usluga u ruralnim krajevima SDŽ. Kao primjer možemo navesti otoke. Dakle, javlja se problem neadekvatnosti prijevoza kojim bi korisnici mogli doći do usluga koje se nude u gradovima i to upravo zbog toga što im se te usluge ne nude u njihovim mjestima gdje žive. Razlozi su mnogi, od rijetke prijevozne linije, cjenovne nepristupačnosti i sl. Tu nailazimo na problem preniskog cenzusa za pristup uslugama gdje ljudi koji imaju stvarne potrebe ne mogu ih ostvariti.

Naravno, ne smijemo isključiti poseban manjak usluga za starije osobe čega je sve veći postotak u SDŽ, također, ne smiju se isključiti psihički bolesne osobe te osobe oboljele od demencije. Nailazimo na problem gdje osobe koje skrbe za takvog člana obitelji, nemaju adekvatnu

podršku niti vremena za odmor koji im je prijeko potreban u takvim okolnostima. Iz tog razloga jako je važno osigurati dovoljan broj dnevnih boravaka kojom bi se osigurao dnevni smještaj za starije i bolesne osobe. Njihovim ukućanima bi se olakšalo u smislu da bi imali gdje biti dok oni rade ili obavljaju poslove koji su neizbježni. Uvođenjem većeg broja dnevnih boravaka, smanjila bi se institucionalizacija i smještaj u dom. Današnji problem domova je taj da su oni postali jako skupi i sve manje su dostupni većem broju ljudi.

Također, veliki problem predstavlja nedostatak usluga za „kompleksne korisnike“, odnosno, osobe koje imaju više dijagnoza i koji ne žele koristiti dostupne usluge. Ove nedostatke bi se moglo riješiti tako da se provede detaljna analiza gdje će se vidjeti koje usluge nedostaju u županiji i što se po tom pitanju može napraviti. Važno za napomenuti je kako Udruga „MI“ – Split ima iskustva na ovom području s obzirom da usluge pomoć u kući u sklopu „MI“- Centra za pomoć u kući provodi od 2004. godine. Mi - Centar za pomoć u kući obavlja usluge pružanja toplog obroka starijim osobama te obavljanje kupovine za domaćinstvo.

Kao zaključak iz svega ovoga možemo reći kako je loša zakonska regulacija socijalne skrbi, a pogotovo novim zakonom kojim se centralizira sustav. Također, važno za napomenuti je da bi se boljim uvođenjem digitalizacije sustava manje problema rješavalo na administrativnim poslovima i time bi se povećalo vrijeme kojim bi se pružatelji usluga mogli posvetiti svojim korisnicima. I na samom kraju, nedovoljna je povezanost zdravstvenog i socijalnog sustava.

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge „MI“ Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

7. Zaključak

Možemo zaključiti kako je u Splitsko-dalmatinskoj županiji vidljiva centralizacija u smislu da mladi imaju puno više mogućnosti u većim gradovima nego u ruralnim sredinama. Tu dolazi do problema upisa u srednje škole i fakultete zbog nemogućnosti plaćanja stanova jer je cijena stanova postala jako visoka i nije dostupna svima. Što se tiče zaposlenosti, najveću stopu zaposlenosti možemo vidjeti u srpnju 2022. godine gdje je postotak zaposlenosti iznosio 60,6%. Svijest radno sposobnog stanovništva se u velikoj većini oslanja na turističku djelatnost kao primarno zaposlenje i tu dolazi do veće prisutnosti sezonskog rada, kao i drugih oblika nesigurnog zaposlenja. Važno je napomenuti i izdašna financijska izdavanja iz socijalnog sustava koji sve više trpi preopterećenost radno sposobnog stanovništva županije u dijelu godine kada turizam otpada. Također, radno sposobne osobe lako ostvaruju prava u sustavu socijalne skrbi, češće mladi koji nemaju u svom vlasništvu nekretninu nego u vlasništvu njihovih roditelja, bake i djedova te se pri ulasku u sustav gleda samo njihova imovinska kartica iz koje je evidentno da osoba može postati korisnikom socijalnih prava. Pritom, naglašeno je da bi trebale biti veće ili šire kontrole uslijed ulaska u sustav, jer često te osobe najmom nekretnina u turističke svrhe ostvaruju prihod za pristojan život. Također, dolazi do velikog problema jer nedostaje radnika u socijalnom i zdravstvenom sustavu. Primijetili su kako postoji pad korisnika zajamčene minimalne naknade zbog novih zakonskih regulativa kojom se država za nekretnine korisnika zajamčenih minimalnih naknada. Nedostaje dnevnih boravaka kojima bi se olakšala obiteljima skrb o starijim osobama. Također, važno za napomenuti je da bi se boljim uvođenjem digitalizacije sustava manje problema rješavalo na administrativnim poslovima i time bi se povećalo vrijeme kojim bi se pružatelji usluga mogli posvetiti svojim korisnicima. I na samom kraju, nedovoljna je povezanost zdravstvenog i socijalnog sustava.

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “Ml” Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

IZVORI:

1. Hrvatski zavod za zapošljavanje Područna služba Split (2021). *Tržište rada i ljudski potencijali u Splitsko-dalmatinskoj županiji tijekom 2021. godine Godišnje izvješće HZZ PS Split*. Dostupno na mrežnim stranicama HZZ-a: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfindmkaj/https://www.hzz.hr/app/uploads/2022/09/ST_stat_god_2021.pdf
1. Hrvatski zavod za zapošljavanje Područna služba Split (2019). *Tržište rada i ljudski potencijali u Splitsko-dalmatinskoj županiji tijekom 2019. godine Godišnje izvješće HZZ PS Split*. Dostupno na mrežnim stranicama HZZ-a: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfindmkaj/https://www.hzz.hr/app/uploads/2022/09/st_godisnjak_2019-1.pdf
2. Državni zavod za statistiku (2022). *Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2021*. Dostupno na mrežnim stranicama DZS: <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29178>
3. Državni zavod za statistiku (2021). *Osnovne škole, kraj šk. G. 2020./2021. i početak šk. g. 2021./2022*. Dostupno na mrežnim stranicama DZS: <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29006>
4. Državni zavod za statistiku (2022). *Osnovne škole, kraj šk. G. 2021./2022. i početak šk. g. 2022./2023*. Dostupno na mrežnim stranicama DZS: <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58233>
5. Državni zavod za statistiku (2020). *Osnovne škole, kraj šk. G. 2019./2020. i početak šk. g. 2020./2021*. Dostupno na mrežnim stranicama DZS: <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/9955>
6. Državni zavod za statistiku (2019). *Osnovne škole, kraj šk. G. 2018./2019. i početak šk. g. 2019./2020*. Dostupno na mrežnim stranicama DZS: https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/08-01-02_01_2020.htm

7. Državni zavod za statistiku (2021). *Srednje škole, kraj šk. G. 2020./2021. i početak šk. g. 2021./2022.* Dostupno na mrežnim stranicama DZS: <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29008>
8. Državni zavod za statistiku (2020). *Srednje škole, kraj šk. G. 2019./2020. i početak šk. g. 2020./2021.* Dostupno na mrežnim stranicama DZS: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfefindmkaj/https://podaci.dzs.hr/media/vanpit2k/si-1686-srednje-%c5%a1kole-i-u%c4%8deni%c4%8dki-domovi_web.pdf
9. Državni zavod za statistiku (2019). *Srednje škole, kraj šk. G. 2018./2019. i početak šk. g. 2019./2020.* Dostupno na mrežnim stranicama DZS: https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/08-01-03_01_2020.htm
10. Državni zavod za statistiku (2021). *Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja početak ped. g. 2020./2021.* Dostupno na web stranici DZS: <https://podaci.dzs.hr/2021/hr/9961>
11. Državni zavod za statistiku (2020). *Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja početak ped. g. 2019./2020.* Dostupno na web stranici DZS: https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/08-01-08_01_2020.htm
12. Državni zavod za statistiku (2019). *Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja početak ped. g. 2018./2019.* Dostupno na web stranici DZS: https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/08-01-08_01_2019corr.htm
13. Državni zavod za statistiku (2018). *Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja početak ped. g. 2017./2018.* Dostupno na web stranici DZS: https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/08-01-08_01_2018.htm
14. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (2022). *Godišnje statističko izvješće za 2021. godinu.* Dostupno na web stranici MRSOSP-a: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfefindmkaj/https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Socijalna%20politika/Odluke/Godisnje%20statisti%C4%8Dko%20izvje%C5%A1%C4%87e%20za%202021.%20godinu.pdf>

15. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (2021). *Godišnje statističko izvješće za 2020. godinu*. Dostupno na web stranici MRSOSP-a: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Socijalna%20politika/Odluke/Godisnje%20statisticko%20izvjesce%20u%20RH%20za%202020.%20godinu.PDF
16. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (2020). *Godišnje statističko izvješće za 2019. godinu*. Dostupno na web stranici MRSOSP-a: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/MDOMSP%20dokumenti/Godisnje%20statisticko%20izvjesce%20u%20Republici%20Hrvatskoj%20u%202019%20godini.pdf
17. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (2019). *Godišnje statističko izvješće za 2018. godinu*. Dostupno na web stranici MRSOSP-a: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/MDOMSP%20dokumenti/Godisnje%20statisticko%20%20izvjesce%20u%20Republici%20Hrvatskoj%20u%202018.%20godini.pdf
18. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (2018). *Godišnje statističko izvješće za 2017. godinu*. Dostupno na web stranici MRSOSP-a: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/MDOMSP%20dokumenti/Godisnje%20statisticko%20%20izvjesce%20u%20Republici%20Hrvatskoj%20u%202017%20godini_isp.pdf
19. Registar udruga Republike Hrvatske. Dostupno na web stranici Ministarstva pravosuđa i uprave: <https://registri.uprava.hr/#!udruge>
20. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti. Dostupno na web stranici MRRFEU: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeks%20razvijenosti/Vrijednosti%20indek

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “Ml” Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

sa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izra%20C4%8Dun%20indeksa%20ra
zvijenosti_jedinice%20lokalne%20samouprave.pdf

21. Profil hrvatske socijalne države, CERANEO, 2023., Dostupno na web stranici
CERANEO: chrome-
extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://ceraneo.hr/wp-
content/uploads/2023/05/CERANO-Profil-socijalne-drzave.pdf

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“
je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

*Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “MI” Split i ne odražava
nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.*

POJMOVNIK

CERANEO- Centar za razvoj neprofitnih organizacija

DZS- Državni zavod za statistiku

HZZ- Hrvatski zavod za zapošljavanje

SDŽ- Splitsko-dalmatinska županija

ESSP- Europski stup socijalnih prava

HZMO- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

MRSOSP- Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

MRRFEU- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Projekt „Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva u implementaciji Europskog stupa socijalnog prava u Hrvatskoj“ je podržan sa € 89 258, 86 financijske podrške Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Centra za razvoj neprofitnih organizacija i Udruge “Ml” Split i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.